

– створення Реєстру історії дебіторської заборгованості з метою оптимізації обліково-аналітичного забезпечення управління дебіторською заборгованістю.

Таким чином, глибше розуміння та удосконалення обліково-аналітичного забезпечення оборотних активів має важливе значення для підвищення ефективності управління та забезпечення стійкого розвитку будівельного підприємства.

Список використаних джерел:

1. Безродна Т. М. Обліково-аналітичне забезпечення управління підприємством: визначення сутності поняття [Електронний ресурс] / Т. М. Безродна // Вісн. Східноукраїнського нац. ун-ту ім. В. Даля. — 2008. — № 10 (128). — Ч. 2. — Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/VSUNU/2008_10_2/bezrodna.pdf

2. Гангал Л.С. Обліково-аналітичне забезпечення управління конкурентоспроможністю агропромислових підприємств : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09 ; ОНЕУ. Одеса, 2016. 297 с.

3. Гнилицька Л.В. Обліково-аналітична інформація як визначальний чинник забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання / Л.В. Гнилицька // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. Науковий журнал. - Луганськ.: СНУ ім. В.Даля, 2011. – №3 (157). – С. 57-65.

4. Камінська Т. Г. Обліково-аналітичний процес: його зміст стадії / Т. Г. Камінська // Наук. вісн. НАУ. — 2002. — Вип. 50. — С. 313–318.

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ СТРАХОВОГО ЗАХИСТУ ФІЗИЧНИХ ТА ЮРИДИЧНИХ ОСІБ

Ромашко О. М., канд. екон. наук, Гребінник С. Б., здобувач освіти, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

У сучасному світі кожна людина та організація стикаються з непередбачуваними ризиками, які можуть призвести до великих збитків, нанести шкоду здоров'ю або навіть загрожувати життю. У зв'язку з цим виникає нагальна потреба у захисті від цих ризиків. Саме тут важливу роль відіграє страховий захист, який є не лише фінансовою стратегією, але й гарантією безпеки та стабільності.

Поняття страхового захисту, якщо розглядати цю категорію у широкому розумінні, висвітлено в Законі України «Про страхування» – це економічна категорія, що відображає сукупність специфічних розподільних та перерозподільних відносин, пов'язаних з подоланням або відшкодуванням втрат, що завдаються матеріальному виробництву та життєвому рівню населення стихійними лихами та іншими надзвичайними подіями (страховими ризиками) [1].

Страховий захист у вузькому сенсі – сукупність перерозподільних відносин щодо подолання (превенція) або відшкодування збитків (страхові виплати), що завдаються конкретним об'єктам страхування (товарно-матеріальним цінностям, майну, життю та здоров'ю людей). Потреба у страховому захисті конкретизується у страхових інтересах [2].

Тобто цей термін слід розуміти як економічну та юридичну (правову) категорію, яка гарантує нам захист страхових інтересів щодо подолання або відшкодування збитків, пов'язаних зі стихійними лихами та іншими надзвичайними подіями (страховий ризик). Це також означає готовність страховика надати страхувальнику, вигодонабувачу або застрахованій особі при настанні страхового випадку матеріальне забезпечення у формі страхових та інших виплат. Таким чином, страховий захист виражає найважливішу функцію страхування, яка полягає у захисті від ризиків. Страховий захист є виразом мети та сутності страхування.

Першочергово зазначимо, що за галузевою ознакою страховий ринок поділяють на ринок страхування життя та ринок загальних (ризикових) видів страхування (майнового, особистого, відповідальності). Ми будемо розглядати показники у сегменті ризикових видів страхування, тобто non-life, таблиця 1.

Таблиця 1 – Склад та структура страхових премій страхових компаній у сегменті non-life у розрізі фізичних та юридичних осіб

Показник	2020		2021		2022	
	Млн грн	Пв, %	Млн грн	Пв, %	Млн грн	Пв, %
Страхові платежі (премії, внески), усього	40 157,7	100	43 820,8	100	34 849,5	100
від страхувальників – фізичних осіб	17 713,9	44,11	22 184,0	50,62	19 903,2	57,11
від страхувальників – юридичних осіб	18 241,9	45,42	19 746,20	45,06	13 814,60	39,64
від перестраховальників	4 201,8	10,46	1 890,6	4,31	1 131,6	3,24

Джерело: пораховано авторами за [3]

За даними табл. 1 у 2020 році страхові премії склали 40 157,7 млн грн, з них: найбільше від страхувальників – юридичних осіб (45,42%), дещо нижчою є частка страхових премій від фізичних осіб (44,11%) та найменшою від перестраховальників 10,46%. У 2021-2022 рр. основну частку займають премії від фізичних осіб - 50,62% і 57,11% відповідно.

Відмічено щорічне поступове зростання страхових премій від фізичних осіб та на оборот зменшення з кожним роком частки страхових премій від юридичних осіб та перестраховальників. Навіть у 2022 році, коли почалось вторгнення російської федерації, частка страхових премій від фізичних осіб зросла, що свідчить про активну роль населення в страхуванні або про їх бажання зменшити ризики та забезпечити фінансову безпеку в невизначених умовах.

У 2022 році ми бачимо зменшення платежів від усіх страхувальників, яке було спричинено воєнним конфліктом в країні.

Страхування в Україні довгий час залишалося одним із найбільш проблемних сегментів фінансового ринку. А повномасштабне вторгнення російської федерації на територію України на початку 2022 року значно поглибило проблемну ситуацію та спричинило нові виклики, які залишили відбиток як на діяльності страхових компаній, так і ефективності усього ринку страхування. Нині страховий захист в Україні характеризується досить помірними темпами розвитку.

Виокремлення існуючих проблем за політичними, економічними, соціальними та технологічними напрямками допоможе виявити перспективні інструменти подолання загроз та використання можливостей розвитку страхового ринку, рис. 1.

Напрямок	Проблема	Рекомендація
Політичний напрям	Відсутність досконалого законодавства	Новий Закон України «Про страхування»
	Відсутність державної підтримки	Запровадження системи повноцінної підтримки
	Необхідність управління складними післявоєнними ризиками	Розробка проектів державно-приватного партнерства
	Ухилення від сплати податків або виведення капіталу	Посилення регулятивного впливу
Економічний напрям	Низька мотивація страховиків/інвестиційна привабливість	Оптимальне збалансування інтересів усіх сторін страхової діяльності
	Втрата постійних клієнтів	Розробка програм із страхування пріоритетних ризиків
Соціальний напрям	Низька платоспроможність населення	Нагляд за наданням послуг та підвищення якості
	Недостатній рівень довіри	Підвищення культури страхування
Технологічний напрям	Невідповідність структури активів	Використання інноваційних фінансових ресурсів
	Відсутність страхування воєнних ризиків	Розширення переліку страхових послуг

Рисунок 1 – Проблеми та напрями розвитку страхового ринку України
Джерело: побудовано авторами за [4; 5]

Проте страховий ринок України в сучасних умовах через військову агресію та кризовий стан економіки має досить обмежені можливості для сталого розвитку.

Отже, страховий захист в Україні за усіма виділеними напрямками наразі перебуває у стані поступового відновлення від шокового стану у зв'язку з військовою агресією, водночас він напрацьовує низку інструментів та має потужні перспективи, які здатні позитивно вплинути на розвиток самого страхового ринку та економіки держави загалом [4].

Список використаних джерел:

1. Про страхування. Офіційний вебпортал парламенту України.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>
2. Страховий захист. URL: <https://tbtbroker.com/vocabulary/termin/strakhovaya-zashhita>
3. Наглядова статистика. Національний банк України.
URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>
4. Хропонюк, Д., & Длугопольський, О. (2022). Сучасні проблеми та перспективи розвитку стахового ринку україни. *Innovation and Sustainability*, (1), 118–126. URL: <https://doi.org/10.31649/ins.2023.1.118.126>
5. Interfax-Ukraine. Шість головних викликів, з якими зустрівся страховий ринок упродовж шести місяців війни. Інтерфакс-Україна. URL: <https://interfax.com.ua/news/blog/856594.html>.

БАГАТОВИМІРНЕ РАНЖУВАННЯ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ ЗА ПОКАЗНИКАМИ ДОБРОБУТУ НАСЕЛЕННЯ ДО ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ

Радзевич І. Р., бакалавр, Федак С. Ю., бакалавр, Львівський національний університет імені Івана Франка (м. Львів, Україна)

Неперервне виробництво матеріальних та духовних благ у суспільстві є беззаперечною умовою нормального існування людей, розвитку людства загалом та добробуту населення зокрема. Сучасне виробництво трактують як складний розгалужений і всеосяжний організм, який забезпечує життєдіяльність і певний рівень життя населення [1]. Добробут населення - одна з ключових категорій економічної політики держави. Поняття добробуту населення є багатогранним, яке поєднує економічну, екологічну та соціальну компоненти. Рівень добробуту населення - це чинник, котрий сприяє людському розвитку, сприяючи його активній економічній поведінці. Тому дослідження проблем рівня добробуту населення є надзвичайно актуальним.

Низка наукових праць присвячена проблемам оцінювання та аналізу добробуту населення. Зокрема, Приданникова Ю. у [2] описує теорії та моделі економічного зростання та їх вплив на матеріальний добробут населення, а Флербей М. у [3] здійснює оцінку впливу ризику та невизначеності на добробут населення. Використовуючи різні соціально-економічні показники, Вдовин М., Міщук Т. у [4] здійснювали рейтингування регіонів України за показниками добробуту населення. Крім того, різні методи моделювання використовують для дослідження соціально-економічного розвитку, що впливає на рівень добробуту населення. Так, у [4] використано ранжування та таксономічний аналіз, а у [5] - методи логістичної регресії.